

महाराष्ट्र राज्य भारत स्काउट्स आणि गाईड्स
या संस्थेतील आस्थापनाविषयक बाबींसंदर्भात
आदेश /मार्गदर्शक सूचना देण्याबाबत.--

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्र : भास्कागा-३०२०/प्र.क्र.५७/क्रीयुसे-३
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक : १८ डिसेंबर, २०२०.

- वाचा :-** १) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र: एससीजी-१०९४/
७२८७५/(१६६७/९४)साशि-५, दि.१ ऑक्टोबर, १९९४.
२) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र: एससीजी-१०९४/
७२८७५/(१६६७)साशि-५, दि.१६ ऑगस्ट, १९९५.
३) कार्यालयीन आदेश, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्र: भास्कागा-२०१८/
प्र.क्र.२१६/क्रीयुसे-३, दि.२५ ऑक्टोबर, २०१८ व दि.२१ नोव्हेंबर, २०१९.
४) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र: भास्कागा-३०१९/
प्र.क्र.२७७/क्रीयुसे-३, दि.२७ डिसेंबर, २०१९.

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र राज्य भारत स्काउट्स आणि गाईड्स या संस्थेतील कर्मचाऱ्यांच्या वेतनासाठी शासनामार्फत १०० टक्के अनुदान मंजूर करण्यात येत असल्यामुळे संस्थेतील कामकाजाच्या बाबतीत सुधारणा करण्याचे तसेच संस्थेवर नियंत्रण ठेवण्याचे अधिकार शासनास आहेत. संदर्भ क्र.(१) व (२) येथील अनुक्रमे दि.१ ऑक्टोबर, १९९४ व दि.१६ ऑगस्ट, १९९५ च्या शासन निर्णयान्वये आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना महाराष्ट्र राज्य भारत स्काउट्स आणि गाईड्स या संस्थेचे खातेप्रमुख व नियंत्रण अधिकारी म्हणून प्राधिकृत करण्यात आले आहे. सदर संस्थेचे कार्य सुरळीतपणे व कार्यक्षमतेने पार पाडण्यासाठी तसेच संस्थेवर कायमस्वरूपी प्रशासकीय नियंत्रण राहण्याकरीता शासनाचे पदसिद्ध अधिकारी नियुक्त असून संस्थेतील विविध आस्थापनाविषयक बाबींसंदर्भात आदेश / मार्गदर्शक सूचना देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र राज्य भारत स्काउट्स आणि गाईड्स या संस्थेचे कार्य सुरळीतपणे व कार्यक्षमतेने पार पाडण्यासाठी तसेच, संस्थेवर कायमस्वरूपी प्रशासकीय नियंत्रण राहण्याकरीता शासनाचे पदसिद्ध अधिकारी नियुक्त केले आहेत. तसेच, संस्थेतील आस्थापनेवर सरळसेवेने पदभरती करण्याकरीता संदर्भ क्र.(३) येथील दि.२५ ऑक्टोबर, २०१८ च्या कार्यालयीन आदेशान्वये समिती गठीत करण्यात आली आहे. तसेच, संस्थेतील कर्मचाऱ्यांना देण्यात आलेल्या पदोन्नतीतील अनियमिततेसंदर्भात तपासणी करण्यासाठी पथक स्थापन करण्यात आले आहे. सदर पथकाकडून अहवाल सादर झाला असून त्यावर कार्यवाही करण्यात येत आहे. सदर संस्थेतील पदांवर सरळसेवेने पदभरतीसंदर्भात संदर्भ क्र.(३) येथील शासन निर्णय दि.२५ ऑक्टोबर, २०१८ अन्वये

गठीत केलेली समिती रद्द करुन सदर संस्थेतील पदांवर सरळसेवेने भरती व पदोन्नती यासंदर्भात खालीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.:-

अ.क्र.	पदाधिकारी	समितीवरील पदनाम
१.	आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	अध्यक्ष
२.	उपसंचालक, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (स्काऊट गाईड कार्यासनाशी संबंधित)	उपाध्यक्ष
३.	राज्य आयुक्त (स्काऊट)	सदस्य
४.	राज्य आयुक्त (गाईड)	सदस्य
५.	अवर सचिव / कक्ष अधिकारी (क्रीयुसे-३)	सदस्य
६.	सहाय्यक संचालक, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य पुणे (स्काऊट गाईड आस्थापना कार्यासनाशी संबंधित)	सदस्य
७.	राज्य चिटणीस, महाराष्ट्र राज्य भारत स्काऊट्स आणि गाईड्स, मुंबई	सदस्य सचिव

सदर समितीची कार्यकक्षा पुढीलप्रमाणे राहिल :-

- सेवाप्रवेश नियमातील त्रुटी दूर करुन नवीन सेवाप्रवेश नियम तयार करणे. तसेच, संस्थेकरिता स्वतंत्र नागरी सेवा नियमावली प्रस्तावित करणे.
- पदोन्नतीमध्ये अनियमितता झालेल्या कर्मचाऱ्यांपैकी ज्या कर्मचाऱ्यांना शासनाने निम्न पदासाठी पात्र ठरविले आहे अशा कर्मचाऱ्यांची पात्रता तपासून ज्या दिनांकाला ते पात्र ठरतील त्यानुसार निम्न पदासाठी नियमित पदोन्नतीचा दिनांक ठरविणे व त्यांची सुधारित वेतननिश्चिती करणे यासाठी योग्य ते निर्देश देणे.
- सरळसेवेने नियुक्ती संदर्भात विहित केलेल्या कार्यपद्धतीनुसार सरळसेवा पदभरती प्रक्रिया राबवून योग्य उमेदवारांची नियुक्तीसाठी शिफारस करणे.
- सेवाप्रवेश नियमानुसार पदोन्नतीने पद भरतीसाठी समितीची बैठक घेऊन पात्र कर्मचाऱ्यांची पदोन्नतीसाठी शिफारस करणे.
- अपात्र कर्मचाऱ्यांना पदावनत करणे/सेवेतून कमी करणे यासंदर्भातील प्रस्तावांवर शिफारस करणे.

कोविड-१९ च्या विषाणूच्या प्रादुर्भावाच्या परिणामी उद्भवलेल्या परिस्थितीत प्रतिबंधात्मक उपाययोजना म्हणून वित्त विभाग, शासन निर्णय, दि.४ मे, २०२० अन्वये अनेक निर्बंध घालण्यात आले आहेत. त्यानुसार सार्वजनिक आरोग्य विभाग व वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग वगळता इतर कोणत्याही विभागास कोणत्याही प्रकारची नवीन पदभरती न करण्याचे आदेश दिलेले आहेत. या अनुषंगाने वित्त विभाग, शासन निर्णय दि.४ मे, २०२० मधील सूचनांचे पालन करणे तसेच यासंदर्भात शासनमार्फत वेळोवेळी देण्यात येणाऱ्या निदेशांचे पालन करणे समितीस व संस्थेस बंधनकारक राहिल.

कर्मचाऱ्यांच्या बदलीबाबत :-

महाराष्ट्र राज्य भारत स्काऊट्स आणि गाईड्स या संस्थेतील आस्थापनेवरील कर्मचाऱ्यांच्या बदल्या ह्या संस्थेमार्फत नियुक्त करण्यात आलेल्या नागरी सेवा मंडळामार्फत करण्यात येतात. संदर्भ क्र.१ व २ येथील दि.१ ऑक्टोबर, १९९४ व दि.१६ ऑगस्ट, १९९५ च्या शासन निर्णयान्वये आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना महाराष्ट्र राज्य भारत स्काऊट्स आणि गाईड्स या संस्थेचे खातेप्रमुख व नियंत्रण अधिकारी म्हणून प्राधिकृत करण्यात आले आहे. महाराष्ट्र शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बदल्यांचे विनियमन आणि शासकीय कर्तव्ये पार पाडताना होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम, २००५ नुसार गट "क" कर्मचाऱ्यांची सर्वसाधारण बदली करण्याचे अधिकार विभाग प्रमुखांस आहेत. सदर अधिनियमातील तरतुदीनुसार सर्वसाधारण व मध्यावधी बदल्यांबाबत उचित कार्यवाही करण्यात यावी. मुदतपूर्व बदल्यांचे प्रस्ताव आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा यांचेमार्फत शासनास सादर करण्यात यावेत. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग दि. १५ मे, २०१९ नुसार कर्मचाऱ्यांच्या विनंती बदलीच्या प्रस्तावांची तपासणी करून पुढील योग्य ती कार्यवाही करण्यात यावी.

सेवाप्रवेश नियम व अन्य सेवाविषयक नियमांबाबत :-

महाराष्ट्र राज्य भारत स्काऊट्स आणि गाईड्स संस्थेमधील कर्मचाऱ्यांच्या वेतन व भत्त्यावरील खर्च भागविण्यासाठी शासनामार्फत १०० टक्के अनुदान देण्यात येते. तसेच संस्थेतील कर्मचाऱ्यांना शासकीय कर्मचाऱ्यांप्रमाणे सातव्या वेतन आयोगानुसार वेतनश्रेणी व इतर भत्ते लागू केले आहेत. सेवाप्रवेश नियमांबाबत क्रीडा व युवक सेवा संचालनालयामार्फत संचालक, भारत स्काऊट्स एवं गाईड्स, राष्ट्रीय कार्यालय, नवी दिल्ली यांच्याकडे पत्रव्यवहार केला असता त्यांच्या दि.१० ऑगस्ट, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये असे कळविण्यात आले आहे की, महाराष्ट्र राज्य भारत स्काऊट्स आणि गाईड्स संस्थेच्या आस्थापनेवरील कर्मचारी / अधिकारी यांच्या वेतनावरील खर्च भागविण्यासाठी शासनामार्फत १०० टक्के अनुदान देण्यात येत असल्यामुळे संस्थेस शासन ठरवून देईल तेच नियम लागू राहतील. त्यामुळे सदर पदांचे सेवाप्रवेश नियम शासन मान्यतेने विहित करण्यात यावेत. संस्थेतील कर्मचाऱ्यांसाठी वर्तपूक/शिस्त व अपील/रजा/सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती/ पदग्रहण अवधी, स्वीयेत्तर सेवा आणि निलंबन, बडतर्फी व सेवेतून काढून टाकणे यांच्या काळातील प्रदाने इत्यादी बाबींकरीता सेवा नियमावली / नियम वेगळ्याने प्रस्तावित करून शासन मान्यतेने विहित करण्यात यावेत.

संस्थेतील अधिकारी/कर्मचारी यांच्या निलंबनाकरीता शिस्तभंग विषयक प्राधिकारी व अपिलीय अधिकारी यांच्या नियुक्तीबाबत :-

राष्ट्रीय कार्यकारी समितीच्या दि. ०१ सप्टेंबर, २०१९ रोजीच्या बैठकीत राष्ट्रीय कार्यालय, नवी दिल्ली यांनी भारत स्काऊट्स आणि गाईड्स नियमाच्या नियम क्र. ५० (२) मध्ये,

संस्थेच्या "अध्यक्ष" पदी "अपर मुख्य सचिव, (क्रीडा)" यांची नियुक्ती करण्याची तसेच नियम क्र. ५२ (१) मध्ये, संस्थेच्या "राज्य मुख्य आयुक्त" पदी "आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे" यांची नियुक्ती करण्याची सुधारित तरतूद केली आहे. या अनुषंगाने, संदर्भ क्र.(४) येथील दि.२७ डिसेंबर, २०१९ च्या शासन निर्णयान्वये महाराष्ट्र राज्य भारत स्काऊट्स आणि गाईड्स या संस्थेच्या "अध्यक्ष" पदी "अपर मुख्य सचिव (क्रीडा)" यांची व "राज्य मुख्य आयुक्त" पदी "आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे" यांची नियुक्ती केली आहे. त्यामुळे, संस्थेच्या कर्मचाऱ्यांसाठी स्वतंत्र नियमावली / नियम विहित होईपर्यंत, महाराष्ट्र राज्य भारत स्काऊट्स आणि गाईड्स संस्थेच्या आस्थापनेवरील अधिकारी / कर्मचाऱ्यांचे निलंबनाबाबत व विभागीय चौकशीबाबत "आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे" हे "शिस्तभंग विषयक प्राधिकारी" राहतील व "अपर मुख्य सचिव (क्रीडा), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई" या "अपिलीय अधिकारी" राहतील. अपिलीय अधिकाऱ्यांचा निर्णय अंतिम राहील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संकेतांक २०२०१२१८१७२५१४४२२१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(स्वाती नानल)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १) मा.मंत्री, (क्रीडा) यांचे खाजगी सचिव.
- २) मा.राज्यमंत्री (क्रीडा) यांचे खाजगी सचिव.
- ३) अपर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ५) राष्ट्रीय अध्यक्ष, भारत स्काऊट्स आणि गाईड्स, नवी दिल्ली.
- ६) सह सचिव, (प्रशा), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर.
- ८) महालेखापाल, (लेखा परिक्षा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर.
- ९) राज्य मुख्य आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य भारत स्काऊट्स आणि गाईड्स संस्था, मुंबई.
- १०) उपसंचालक, क्रीडा व युवक सेवा, मुंबई.
- ११) उपसंचालक, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (स्काऊट गाईड कार्यासनाशी संबंधित).

- १२) सहाय्यक संचालक, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य पुणे (स्काऊट गाईड आस्थापना कार्यासनाशी संबंधित).
- १३) अवर सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रीयुसे-२, मंत्रालय, मुंबई.
- १४) अवर सचिव / कक्ष अधिकारी शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रीयुसे-३, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) कक्ष अधिकारी, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, प्रशा-२ व प्रशा-५, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) राज्य चिटणीस (अ.का.), महाराष्ट्र राज्य भारत स्काऊटस आणि गाईडस संस्था, मुंबई.
- १७) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई.
- १८) निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
- १९) वरिष्ठ जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे.
- २०) निवड नस्ती, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रीयुसे-३, मंत्रालय, मुंबई.